

SYMFONIKONSERT

Malmö Konserthus, torsdag 31 januari kl 19.30

2007/2008

MALMÖ SYMFONIORKESTER
DR RADIOKORET

VASSILY SINAISKY dirigent

PER TENGSTRAND piano

KLAUDIA KIDON sopran

ULLA MUNCH alt

ADAM RIIS tenor

STEFFEN BRUUN bas

PER TENGSTRAND piano

Jörgen Svensson konsertmästare

Fredrik Malmberg körinstudering

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827)

Grosse Fuge B-dur, op 133 (16 min)

Overtura: Allegro. Fuga: Allegro - Meno mosso e moderato - Allegro e con brio

Körfantasi, op 80 (20 min)

*Körsolister: Jessica Bäcklund, sopran, Hjørdis Jakobsen, sopran,
Jane Bertelsen, alt, Emil Lykke, tenor, Lars Pedersen, tenor
och Morten Lassenius Kramp, bas*

PAUS

Mässa i C-dur, op 86 (45 min)

Kyrie

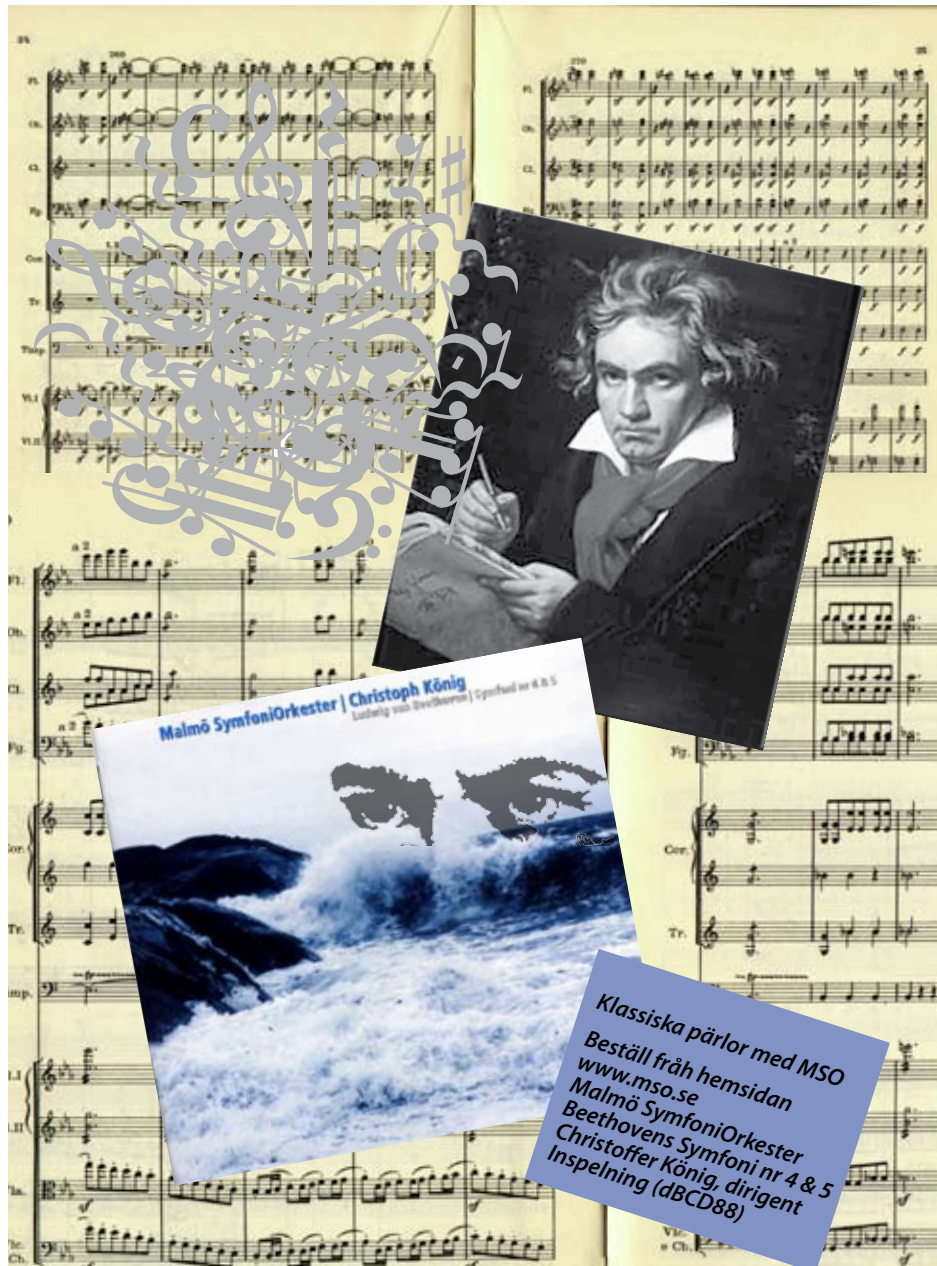
Gloria

Credo

Sanctus

Agnus Dei

Konserten spelas in av Danmarks Radio

VASSILY SINAISKY dirigent

Vassily Sinaisky är MSOs chefsdirigent sedan januari 2007. En rutinerad musiker med diger meritlista. Tiden efter Musikkonservatoriet i Leningrad var han assistent till den legendariske dirigenten Kirill Kondrasjin hos Moskva-filharmonikerna. Sinaisky vann guldmedaljen i den prestigefyllda Karajantävlingen 1973 och engageras sedan dess av orkestrar över hela världen. Konserter och skivinspelningar kritikerrosas. Åren 1991-1996 var Sinaisky chefsdirigent och konstnärligt ansvarig för Moskva-filharmonikerna. Därefter erhöill han samma position hos Ryska statens symfoniorkester (Jevgenij Svetlanovs tidigare orkester), som han lämnade så sent som 2002.

Numera har Vassily Sinaisky sin bas i Amsterdam, där han bor på Bachstraat ett stenkast från Concertgebouw. Staden är ett stort musikaliskt centrum och det är nära till allt. Inte minst till Manchester i England och uppdraget som förste gästdirigent sedan 1996 för BBC Philharmonic Orchestra. Mycket tid kommer förstås också att tillbringas här i Malmö de närmaste åren.

Med BBC-orkestern i Manchester har han gjort ett antal skivinspelningar på Chandos, främst med rysk musik av bl a Balakirev, Sjtdjedin, Glinka och Sjostakovitj. Sommaren 2007 påbörjade han och MSO inspelningen av Franz Schmidts fyra symfonier för skivmärket Naxos. Nyligen har Sinaisky dirigerat Los Angeles Philharmonic, BBC Symphony Orchestra, Concertgebouw-orkestern i Amsterdam och varit på turné i Spanien med City of Birmingham Symphony Orchestra. Säsongen har också innehållit

Foto: Marco Borggreve

debuter med Pittsburgh Symphony Orchestra och Finska Radions Symfoniorkester. Genom åren har Sinaisky även arbetat mycket med opera och varit förste gästdirigent vid Bolshoj i Moskva. Han har haft framgångar vid Komische Oper i Berlin och English National Opera i London. I år debuterar han med San Francisco Opera.

PER TENGSTRAND piano

Den populära och enastående pianisten Per Tengstrand från Växjö gör succé på succé. Han har åtnjutit särskild framgång i USA, där han är bosatt med sin fru och kollega, pianisten Shan-shan Sun. Washington Post har beskrivit honom som "tekniskt fulländad, kraftfull, med intuitiv säkerhet" och New York Times skrev om Per som en "superb svensk pianist". Han har genomfört otaliga turnéer, spelat i framstående konserthus i Wien, Paris, Osaka, New York, Genève och Amsterdam, för att bara nämna några, samt vunnit första pris i internationella tävlingar såsom Cleveland International Piano Competition och Geneva International Music Competition. År 2005 föräddades han med den svenska kungliga medaljen Litteris et Artibus för sina extraordnåna konstnärliga insatser, och var då den yngste mottagaren någonsin. Numera delar Tengstrand själv ut medaljer i ädla valörer genom sina uppdrag i tävlingsjuryer världen över. Han är också konstnärlig ledare för Helsingborg Pianofestival, Giresta pianofestival och New Nordic Music Festival i New York. Vid sidan om engagemangen som solopianist driver Per och hans hustru skivbolaget Mindfeel.

Per Tengstrand har givit ut en rad skivor med verk av bl a Liszt, Brahms, Chopin och Beethoven. Nyligen spelade han in världspremiären av Esa-Pekka Salonens Dichotomie på CD. Per är också huvudpersonen i dokumentärfilmen Solisten av Magnus Gerten och Stefan Berg. Filmen skildrar bl a magiska ögonblick i Washington och Helsing-

fors, men också livet i skuggan av strålkastarljuset: De ensamma timmarna på hotellrum och flygplatser, det eviga nötandet och övandet, konkurrensen och den klassiska musikvärldens krav på perfektion.

Per Tengstrand är utbildad i Malmö, Paris och Genève för Hans Pålsson, Romuald Szttern, Dominique Weber och Dominique Merlet. Vid Pariskonservatoriet tilldelades han Premier Prix och Prix Spécial du Jury och vid Genèvekonservatoriet erhöill han Prix de Virtuosité (Virtuospriset). När han tilldelades första pris för sina slutexamina i Paris bröt den hänförda publiken det 200 år gamla applådförbudet.

KLAUDIA KIDON

sopran

Kludia Kidon är utbildad vid Musikakademien i Katowice, Polen och därefter i solistklassen på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium i Köpenhamn. Sedan 1997 är hon fast medlem i DR Radiokoret och numera också i nystartade elitensembeln DR Vokalensemblet. Kludia Kidon är därtöver medlem i Mozart Trio och Theater of Voices. Hon framträder ofta som solist i olika konsertsammanhang.

ADAM RIIS

tenor

Adam Riis inledde sin sångkarriär i Københavns Drengekor. Han är senare utbildad vid Det Kongelige Danske Musikkonservatorium och är numera medlem i DR Radiokoret och DR Vokalensemblet. Riis

har bl a varit solist i Monteverdis Mariavesper, Buxtehudes Membra Iesu Nostri, Bachs passioner och Juloratorium, Händels Messias, Haydns Stabat Mater, Mozarts Requiem, Nielsens Fynsk Forår och Orffs Carmina Burana. Med Liedkompagniet och pianisten Christian Westergaard har han bl a framfört de stora liedercyklerna av Schubert, Schumann och Britten.

ULLA MUNCH

alt

Ulla Munch, bl a utbildad vid Det Fynske Musikkonservatorium, har stor bredd i sin verksamhet. Hon framträder lika gärna i operaföreställningar som i oratorier eller intima kammarkonserter, hon

föreläser om musik och undervisar i sång. Ulla Munch var med att starta Mozarttrioen samt de båda barockensemblerna Raphaëlis Consort och Ensemble Seraphim. Hon debuterade som operasångerska 2002 i Händels opera Alcina vid Den Fynske Opera. Ulla Munch är även medlem i DR Radiokoret och DR Vokalensemblet.

STEFFEN BRUUN

bas

Steffen Bruun är utbildad vid Det Kongelige Danske Musikkonservatorium samt vid Operaskolan i Sydney. Under 2005 gjorde han Kejsaren i Stravinskijns Näktergalen vid Den Fynske Opera samt Di-

rektören i uruppförandet av Han, Den, Det på Köpenhamnsoperans lilla scen, Takkeloftet. Året därpå medverkade han som Sarastro i Mozarts Trollflöjten på Nyborg Sommeropera. Förra året var han solist i MSOs uppförande av Janáceks Glagolitisk mässa. Bruun är medlem i DR Radiokoret och DR Vokalensemblet.

DR RADIOKORET

DR Radiokoret är en professionell dansk kör sedan 1932 med en mycket omfattande repertoar som täcker i stort sett alla genrer och epoker. Kören består av ca 75 sångare från Danmark och Sydsverige, varav de flesta är utbildade vid musikkonservatorier. Samarbeten med orkestrar också utanför Danmark är vanliga, bl a sjunger radiokören med NDR i Hamburg, Hessischer Rundfunk i Frankfurt, Berlinerfilharmonikerna och har även ett nära samarbete med Malmö SymfoniOrkester. MSO och kören har tillsammans framfört Rachmaninovs Klockorna, Händels Messias samt Janáceks Glagolitisk mässa. Genom åren har DR Radiokoret fått internationell uppmärksamhet, inte minst för sitt arbete med ny musik. Ambitionsnivån är att hålla världsklass. En höjdpunkt var uppförandet av Stockhausens Welt-Parlament 1996. Tonsättaren var på plats i Köpenhamn och arbetade med kören tre veckor före konserten. Framförandet av Henzes nionde symfoni under ledning av Kurt Masur i Paris 2003 hör till framgångarna de senaste åren. Kören har även hyllats för flera av sina CD-inspelningar på skivmärkena Dacapo, Decca och Chandos.

Under den här säsongen har vår publik även kunnat möta DR Vokalensemblet, en stomme av ca 18 heltidsanställda korister ur den större kören. Deras konserter i Malmö har fått mycket fin respons av både publik och recensenter. För tillfället saknar DR Radiokoret en fast chefdirigent, Stephen Layton är förste gästdirigent. Svenske Fredrik Malmberg är fast dirigent för DR Vokalensemblet.

LUDWIG VAN BEETHOVEN

Grosse Fuge

Mot slutet av sitt liv blev som bekant Beethovens hörsel starkt nedsatt och under denna "gudomliga period av fullständig dövhet" (för att citera Wagner) fortsatte mästaren att komponera. Som ett mäktigt krön på sin karriär skrev han sina sista stråkkvartetter, bland andra den sexsatsiga kvartetten i B-dur op 130 som ursprungligen avslutades med en storslagen och mästerlig Grosse Fuge. Såväl musiker som kritiker och förläggare var emellertid eniga om att denna i sig själv knappt tjugo minuter långa sats var alltför omfattande för att passa som final i en stråkkvartett. Slutligen gick Beethoven med på att ersätta den med ett både kort och dansant final-allegro.

Istället publicerades Grosse Fuge som ett fristående verk med eget opusnummer, men inte heller då uppskattade man dess monumentala resning. Man menade att Beethovens hörselskada gjort honom helt obekymrad om hur det hela klingade och att stycket nu blivit helt abstrakt. Själv betecknade Beethoven stycket som "lika fritt som konstfullt", där ordet fri betyder suverän behärskning av formen. Han dedicerade fugan till ärkehertig Rudolf av Österrike.

Den stora fugan spelas numera ändå gärna i anslutning till den stråkkvartett den ursprungligen var avsedd för. Musiken inleds med en allegro-uvertyr som efter en generalpaus övergår i en fuga med två teman. Även det andra avsnittet, meno mosso, är konstfullt fugerat och i finalen sker en dramatisk stegring innan det mjukare meno mosso återkommer och leder över till det briljanta slutet.

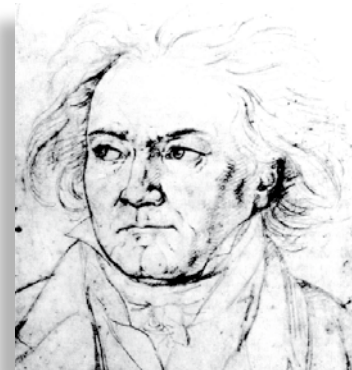
Körfantasi

Ludwig van Beethoven arbetade långsamt och intensivt. En melodisk idé kunde vila i åratal i hans skissböcker innan han på allvar tog itu med den och då kunde den genomgå otaliga förändringar. En och samma melodi kan också, mer eller mindre identiskt, dyka upp i flera olika verk. Dessutom var Beethoven en experimentlysten herre som gärna prövade nya vägar. Alla dessa trådar knyts samman i den märkliga Körfantasin op 80. Experimentet ligger i formen. Hur kan man bara komma på idén att inleda ett omkring tjugo minuter långt verk med fem minuter för ensamt piano innan orkestern överhuvudtaget ger sig tillkänna, och sedan vänta ytterligare fem minuter innan kören får komma in och avsluta musiken. Och fyra minuter in i musiken börjar man fundera över var man hört den där melodin förut... På mer än ett sätt kan man betrakta Körfantasin som en förstudie till nionde symfonins körfinal. Körpartierna är klara paralleller och även om melodierna inte är identiska så ligger de så nära varandra att släktskapet är uppenbart. Ändå är det sexton år mellan dessa båda verk.

Körfantasin fick sitt uruppförande den 22 december 1808 vid en konsert i Theater an der Wien som gått till historien för sin längd (så där fyra timmar) och för sitt innehåll. Vid denna konsert framfördes också delar ur Mässan i C-dur och konsertarian "Ah, Perfido". Dessutom urupfördes symfonierna nr fem och sex (det vill säga "Ödes-symfonin" och "Pastoralsymfonin") samt fjärde pianokonserten som fick sitt första offentliga framförande i Wien med Beethoven själv som pianosolist. Han ägnade även

lång tid åt att bjuda publiken på ett prov på sin eminenta improvisationsförmåga vid pianot. Och som om inte allt detta vore mer än nog, så hade Beethoven när han planerade den här konserten även känt behov av ett finalverk som samlade ihop alla resurserna - pianot, orkestern och kören. På ovanligt kort tid för att vara Beethoven, skrev han just för detta tillfälle Körfantasin.

Körsolisterna i detta verk är Jessica Bäcklund, sopran, Hjørdis Jakobsen, sopran, Jane Bertelsen, alt, Emil Lykke, tenor, Lars Pedersen, tenor och Morten Lassenius Kramp, bas

Mässa i C-dur

Joseph Haydn var i årtionden anställd som kapellmästare hos furst Nikolaus Eszterházy. Men när fursten dog hade den nye fursten, Anton, ingen tanke på att behålla kapellet och Haydn avskedades. Redan efter fyra år efterträddes han av en ny Nikolaus, som utan större kunskaper ville leva upp till sin farfars rykte som musikfurste. Återigen anlätades Haydn för att varje år komponera en mässa till furstinnan Marias namnsdag. Sex mässor orkade Haydn med innan han

föreslog fursten en efterträdare, Ludwig van Beethoven, som fick uppdraget att skriva en mässa till 1807.

Beethoven arbetade som vanligt långsamt på sin C-durmässa, och även om han blev klar i tid, så blev framförandet ingen framgång. Sångarna klagade över att tvingas repetera med en dirigent som inget hörde, och oron var stor. Uppförandet blev uselt och fursten lär ha kallat verket "ytterligare en tysk svinstia". Att det var många intriger med i spelet förstår vi när fursten frågade Beethoven vad han nu hade åstadkommit, och kapellmästaren Franz Hummel brast ut i ett hänskratt. Beethoven reste genast hem till Wien och tog noterna med sig. När mässan kom ut i tryck 1812 var den dedicerad till furst Ferdinand Kinsky. Idag vet vi att Beethovens mässa är ett mästerverk som skulle framföras mycket oftare om den inte överskuggades av hans senare skrivna Missa solemn.

Satsföljden är den traditionella. I Kyrie är rösterna med från början, medan Haydn nästan alltid börjar med en orkesterinledning. De tre textraderna behandlas i tre väl avgränsade partier. Frodiga allegro omger i Gloria den centrala bönen där solisterna får ekan i kören och en fuga tar form på orden cum Sancto Spiritu. Credot är tredelat. Beethovens elev Carl Czerny har berättat att mästaren inspirerades till en viktig ackompanjemangsföring när en cellist i en byrkester försökte spela ett arpeggio i C-dur. Sanctus får högtidliga pukor och följs av ett fugerat Hosanna medan solisterna själva inleder Benedictus. Därpå repriserar Hosanna. Så vidtar utan paus Agnus Dei i form av en allvarlig bön och hela mässan avslutas och knyts ihop med musik från det inledande Kyriet.

© Stig Jacobsson

KÖRFANTASI

Efter en dikt av Christopher Kuffner

Översättning: Stig Jacobsson

Schmeichelnd hold und lieblich klingen
Unsers Lebens Harmonien,
Und dem Schönheissinn entschwingen
Blumen sich, die ewig blühh.
Fried' und Freude gleiten freundlich
Wie der Wellen Wechselspiel;
Was sich drängte rauh und feindlich,
Ordnet sich zu Hochgefühl.

Wenn der Töne Zauber walten
Unde des Wortes Weihe spricht,
Muss sich Herrliches gestalten,
Nacht und Stürme werden Licht.
Äuß're Ruhe, innre Wonne
Herrschen für den Glücklichen.
Doch der Künste Frühlingssonne
Läßt aus beiden Licht entstehn.

Großes, das in's Herz gedrungen,
Blüht dann neu und schön empor,
Hat ein Geist sich aufgeschwungen,
Hallt ihm stets ein Geisterchor.
Nehmet denn hin, ihr schönen Seelen,
Froh die Gaben schöner Kunst.
Wenn sich Lieb' und Kraft vermählen,
Lohnt dem Menschen Götter-Gunst.

Smekande rart och älskligt klingar
Vår levnads harmonier
Och skönhetsinnet sig med blomster svingar
De som alltid blommor giver.
Frid och glädje vänligt väller
Som vågornas växlande spel
Det som vilt och bistert galler
Ordnar sig till känslans väl.

När tonerna förtrollning bära
Och orden trollmakt formar
De måste härligheter nära
Till ljus blir natt och stormar.
Yttre ro, inre fröjd
Inom den lycklige bo
Men konstens vårsol bjöd
Båda att av ljus bestå.

Allt stort som sig i hjärtat trängt
Blommar ut i form, ny och skör
När en ande sig framsprängt
Och får gensvar av en andekör.
Fånga den, ni sköna andar
Gläds åt den sköna konst
När kärlek och kraft sig blandar
Belönar oss gudars gunst.

MÄSSA I C-DUR

Kyrie

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Gloria

Gloria in excelsis Deo.
et in terra pax hominibus
bonae volutatis.

Laudamus te, benedicimus te,
adoramus te, glorificamus te,
gratias agimus tibi
propter magnam gloriam tuam,

Domine Deus, Rex caelestis,
Deus. Pater omnipotens.
Domine Fili unigenite Iesu Christe,
Domine Deus, Agnus Dei,
Filius Patris,
qui tollis peccata mundi,
miserere nobis;
qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram Patris,
miserere nobis.
Quoniam tu solus Sanctus,
tu solus Dominus,
tu solus Altissimus, Iesu Christe,
cum Sancto Spiritu:
in gloria Dei Patris.
Amen.

Kyrie

Herre, förbarma dig.
Kristus, förbarma dig.
Herre, förbarma dig.

Gloria

Ära vare Gud i höjden,
och frid på jorden åt människor
som har hans välbehag.

Vi lovar dig, vi välsignar dig,
vi tillber dig,
vi prisar och ärar dig.
Vi tackar dig för din stora härlighet.

Herre Gud, himmelske konung,
Gud Fader allsmäktig.
Herre, Guds enfödde Son, Jesus Kristus.
Herre Gud, Guds lamm,
Faderns Son,
du som borttager världens synder,
förbarma dig över oss.
Du som borttager världens synder,
tag emot vår bön.
Du som sitter på Faderns högra sida,
förbarma dig över oss.
Ty du allena är helig,
du allena Herre,
du allena den högste, Jesus Kristus,
med den helige Ande,
i Guds Faderns härlighet.
Amen.

Credo

Credo in unum Deum,
Patrem omnipotentem,
factorem caeli et terrae,
visibilium omnium, et invisibilium.

Et in unum Dominum Iesum Christum,
Filium Dei unigenitum,
et ex Patre natum ante omnia saecula.
Deum de Deo, lumen de lumine,
Deum verum de Deo vero,
genitum, non factum,
consubstantialem Patri:
per quem omnia facta sunt.
Qui propter nos homines
et propter nostram salutem
descendit de caelis.

Et incarnatus est
de Spiritu Sancto
ex Maria Virgine, et homo factus est.
Crucifixus etiam pro nobis
sub Pontio Pilato;
passus, et sepultus est,
et resurrexit tertia die,
secundum Scripturas,
et ascendit in caelum,
sedet ad dexteram Patris.
Et iterum venturus est cum gloria,
iudicare vivos et mortuos,
cuius regni non erit finis.

Credo

Jag tror på en Gud,
allsmäktige Fader,
skapare av himmel och jord,
av allt vad synligt och osynligt är.

Och på en Herre, Jesus Kristus,
Guds enfödde Son,
född av Fadern före all tid,
Gud av Gud, ljus av ljus,
sann Gud av sann Gud,
Född och icke skapad,
av samma väsen som Fadern,
på honom genom vilken allting är skapat;
som för oss människor
och för vår frälsnings skull
har nedstigit från himmelen.

Och han har antagit kött
genom den helige Ande
av jungfrun Maria och blev människa.
Han har ock blivit korsfäst för oss
under Pontius Pilatus,
lidit och blivit begravnen.
På tredje dagen har han uppstått
efter skrifterna
och uppstigit till himmelen.
Han sitter på Faderns högra sida
och skall igenkomma i härlighet
för att döma levande och döda,
och på hans rike skall icke vara någon ände.

Et in Spiritum Sanctum,
Dominum et vivificantem:
qui ex Patre Filioque procedit.
Qui cum Patre et Filio simul
adoratur, et conglorificatur:
qui locutus est per prophetas.
Et unam, sanctam, catholicam
et apostolicam Ecclesiam.
Confiteor unum baptisma
in remissionem peccatorum.
Et exspecto resurrectionem mortuorum,
et vitam venturi saeculi.
Amen.

Sanctus

Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt caeli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis.
Benedictus qui venit
in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
dona nobis pacem.

Och på den helige Ande,
Herren och Livgivaren,
som utgår av Fadern och Sonen,
som tillika med Fadern och Sonen
tillbedes och förhärligas
och som har talat genom profeterna.
Och på en helig katolsk
och apostolisk kyrka.
Jag bekänner ett dop
till syndernas förlåtelse
och förväntar de dödas uppståndelse
och den kommande världens liv.
Amen.

Sanctus

Helig, helig, helig är Herren Gud Sebaot.
Himlarna och jorden är fulla av din
härlighet.
Hosianna i höjden.
Välsignad vare han som kommer
i Herrens namn.
Hosianna i höjden.

Agnus Dei

Guds lamm, som borttager världens synder,
förbarma dig över oss.
Guds lamm, som borttager världens synder,
förbarma dig över oss.
Guds lamm, som borttager världens synder,
giv oss din frid.

